

Vurdering af Terrortruslen mod Danmark (VTD)

31. marts 2009

Sammenfatning

CTA vurderer, at der er en generel terrortrussel mod Danmark, som bestyrkes af militante ekstremistiske gruppers skærpede fokus på Danmark. Der er grupper og personer i Danmark, der har ønske om og kapacitet til med enkle midler at udføre terrorhandlinger i Danmark. Derudover kan grupper i udlandet søge at sende terrorister til Danmark.

CTA vurderer endvidere, at der er en betydelig og erkendt terrortrussel mod danskere og danske interesser visse steder i udlandet.

Genoptrykningen af Muhammed-tegningerne i februar 2008 har betydet et skærpet fokus på Danmark og danske interesser som mål for terror blandt ledende militante ekstremister i udlandet. CTA vurderer, at genoptrykningen udnyttes ideologisk og propagandamæssigt af al-Qaida. Erklæringer fra ledende al-Qaida medlemmer understreger al-Qaidas strategiske fokus på Danmark og bidrager til at fastholde militante ekstremisters fokus på Danmark og danske interesser.

Terrortruslen i Danmark stammer hovedsagelig fra netværk, grupper og enkeltpersoner, der bekender sig til forskellige former for militant islamistisk ideologi. Det gælder bl.a. al-Qaida-relaterede grupper og netværk i Danmark og i udlandet.

Terrortruslen i udlandet gælder især i områder, hvor al-Qaida-relaterede grupper er aktive, herunder særligt i lande i Nord- og Østafrika, Mellemøsten samt i Pakistan og Afghanistan. Dette understreges blandt andet af terrorangrebet mod den danske ambassade i Pakistan den 2. juni 2008.

Det er dog vigtigt at bemærke, at risikoen for at blive offer for et terrorangreb i Danmark eller i udlandet fortsat er meget begrænset, hvis man ser bort fra enkelte konfliktzoner.

Terrorangreb kan finde sted, uden at der på forhånd foreligger efterretningsmæssige indikationer, det vil sige uden varsel.

Truslen mod Danmark

Danmark og den øvrige vestlige verden har oplevet en stigende terrortrusel i de seneste år. CTA vurderer, at der er en generel terrortrusel mod Danmark, som bestyrkes af militante ekstremistiske gruppers skærpede fokus på Danmark og danske interesser som mål for en terrorhandling. Der er grupper og personer, der har ønske om at udføre terrorhandlinger i Danmark.

Særligt genoptrykningen af Muhammed-tegningerne i februar 2008 har betydet et skærpet fokus på Danmark, også blandt ledende militante ekstremister i udlandet. I sådanne kredse er der et ønske om at gennemføre terrorhandlinger mod Danmark samt mod danskere og danske interesser i udlandet.

Al-Qaida-lederen Usama Bin Ladin fordømte i marts 2008 tegningerne. Al-Qaida offentliggjorde endvidere den 4. september 2008 en længere video, der bl.a. omhandler Muhammed-tegningerne og selvmordsangrebet på den danske ambassade i Pakistan den 2. juni 2008.

Genoptrykningen udnyttes ideologisk og propagandamæssigt af al-Qaida. Erklæringer fra ledende al-Qaida medlemmer og relaterede grupper understreger al-Qaidas strategiske fokus på Danmark og bidrager til at fastholde militante ekstremisters fokus på Danmark og danske interesser.

Terrortruslen i Danmark stammer hovedsagelig fra netværk, grupper og enkeltpersoner, der bekender sig til forskellige former for militant ekstremistisk ideologi. Det gælder bl.a. al-Qaida-relaterede grupper og netværk i Danmark og i udlandet.

De seneste års erfaringer fra Danmark og andre europæiske lande viser endvidere, at flertallet af de militante ekstremister er yngre mænd, der er født og opvokset i Vesten. De har ofte gennemgået en radikaliseringsproces, hvor internettet, etablerede ekstremistiske ideologer og karismatiske personer i kombination med venner og personlige netværk samt rejser til udlandet har spillet en betydelig rolle.

CTA vurderer, at kapaciteten til at gennemføre et terrorangreb med relativt enkle midler er til stede i Danmark. Samtidig vurderer CTA, at der i visse kredse i Danmark er konkret vilje til at gennemføre terrorangreb.

Det understreges bl.a. af den seneste terrorsag fra København, hvor to tiltalte i oktober 2008 blev idømt langvarige fængselsstraffe, men også af terrorsagerne fra

Vollsmose og Glostrup, hvor flere personer i 2007 tilsvarende blev idømt langvarige fængselsstraffe for terroraktiviteter. Endelig kan anholdelsen i februar 2008 af tre personer for drabsplaner mod en af tegnerne fra den danske tegningsag nævnes.

Der findes personer i Danmark med kontakt til militante grupper eller personer i udlandet. Enkelte personer, som er bosiddende i Danmark, er desuden rejst til konfliktzoner i Mellemøsten og Afrika med henblik på at modtage militant træning eller deltage i kamphandlinger mod bl.a. international militær tilstedeværelse og lokale myndigheder. Det er muligt, at nogle af disse personer vil vende tilbage til Danmark og bruge deres færdigheder til at fortsætte med terrorrelaterede aktiviteter.

Der er endvidere personer og netværk i Danmark, der medvirker til at finansiere terrorgrupper i udlandet.

Truslen mod danskere og danske interesser i udlandet

Der er en betydelig og erkendt terrortrussel mod danskere og danske interesser visse steder i udlandet, ikke mindst hvor personer eller interesser umiddelbart kan identificeres som danske. Det gælder især i områder, hvor al-Qaida-relaterede grupper er aktive, herunder særligt i lande i Nord- og Østafrika, Mellemøsten samt i Pakistan og Afghanistan.

Som al-Qaidas angreb mod den danske ambassade i Pakistan den 2. juni 2008 viser, kan danske diplomatiske repræsentationer eller andre åbenlyse danske mål være særligt truet af terrorhandlinger.

En række bortførelsessager gennem det seneste år har vist, at der flere steder i verden er en betydelig risiko for bortførelser. Det gælder især i Afghanistan og Pakistan samt visse steder i Mellemøsten og Nord- og Østafrika. CTA vurderer, at også danskere – som følge af det skærpede fokus på Danmark blandt militante ekstremistiske grupper – kan blive udsat for målrettede bortførelser visse steder i verden.

Trods den skærpede terrortrussel mod danskere visse steder i udlandet, vurderer CTA, at den primære terrortrussel mod danskere i udlandet hænger sammen med, at danskere typisk opholder sig på steder, hvor andre vesterlændinge færdes. Disse steder kan generelt være i terroristers søgelys som mulige mål, som det var tilfældet med terrorangrebet på Hotel Marriott i Islamabad i Pakistan den 20. september 2008.

Potentielle mål for angreb

Myndighedernes øgede indsats mod terror har betydet, at det i de seneste år er blevet vanskeligere at ramme højt profilerede og beskyttede mål.

Erfaringer fra udlandet viser, at angreb på offentlige transportmidler ofte foretrækkes af terrorister. Det skyldes ikke mindst, at de er let tilgængelige mål, hvor mange mennesker er tæt samlet. Angreb på offentlige transportmidler og trafikknudepunkter har desuden stor psykologisk effekt i offentligheden, fordi det er steder, hvor en stor del af befolkningen ofte kommer, og hvor mange derfor kan se sig selv som potentielle mål. Der er også eksempler på simple angreb mod mål med et klart symbolsk eller politisk sigte.

Der er kun få eksempler på, at militante ekstremister ser kritisk national infrastruktur i Vesten, f.eks. energi- og transportsektoren, som et mål i sig selv. Ofte synes det afgørende at være, at mange mennesker er samlet på ét sted, f.eks. i indkøbscentre, på hoteller og offentlige pladser.

Fremgangsmåde

Terrorangreb kan finde sted, uden at der på forhånd foreligger efterretningsmæssige indikationer, det vil sige uden varsel. Det viser bl.a. erfaringerne fra angrebene i Madrid i 2004 og London i 2005.

Terrorister anvender typisk hjemmelavede bomber (ofte benævnt Improvised Explosive Device, IED) i deres angreb. Den seneste udvikling tyder imidlertid på, at der i stigende grad anvendes større bomber med en betydelig sprængkraft, og at også relativt beskyttede mål kan blive udsat for angreb. Terrorangrebet mod Hotel Marriott i Islamabad i september 2008 er et eksempel på denne tendens.

Terrorister har også anvendt andre fremgangsmåder i forbindelse med terrorangreb, herunder brug af håndvåben og bortførelser.

Den type terroraktioner, man så i Madrid i 2004 og London i 2005, dvs. IED'er rettet mod offentlige transportmidler, vil formentlig fortsat være en central fremgangsmåde for terrorister. Samtidig er det tydeligt, at terrorgrupper konstant søger at lære af tidligere udførte angreb samt at udvikle nye, overraskende og dermed svært forudsigelige angrebsformer, som det blev set i forbindelse med terrorangrebet i Mumbai i november 2008.

Selvom terrortruslen er blevet forøget i de seneste år, er det vigtigt at bemærke, at risikoen for at blive offer for et terrorangreb i Danmark eller i udlandet fortsat er meget begrænset, hvis man ser bort fra enkelte konfliktzoner.